

Bernadette Botman

Toepassing ecosysteemdiensten in gebiedsgerichte projecten

Bernadette Botman, platformbijeenkomst Kenniscommunity Zuidwestelijke Delta, 13 oktober 2022

Presentatie over:

- Handreiking natuurlijk kapitaal en ecosysteemdiensten Grote Wateren
- Pilots Volkerak-Zoommeer en Grevelingen
- Voorbeelden, leerpunten en inzichten
  - ✓ Hoe doe je dit samen met stakeholders in gebiedsprocessen?
  - ✓ Kwantificeren en waarderen

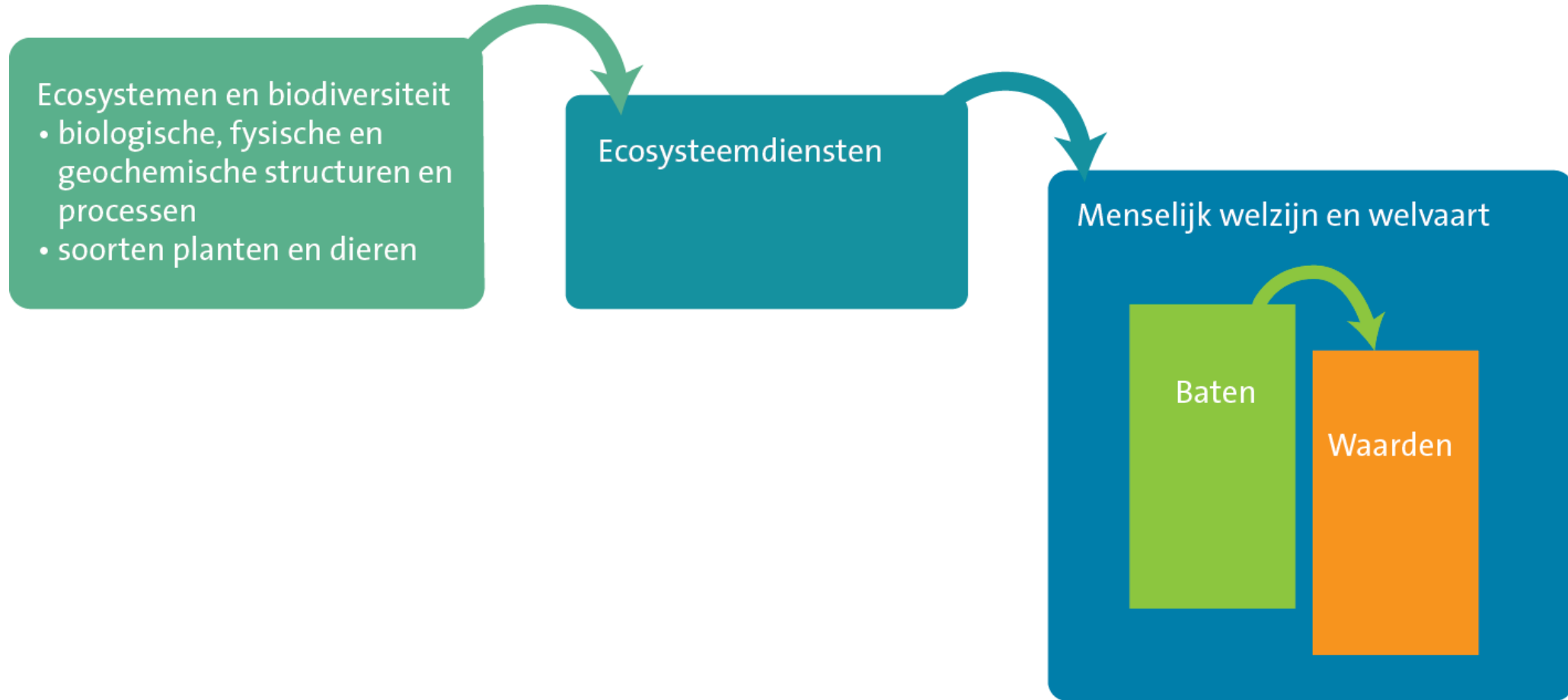
Handreiking natuurlijk kapitaal en ecosysteemdiensten Grote Wateren

Over deze handreiking

- Werkprotocol om natuurlijk kapitaal en ecosysteemdiensten te integreren in plan- en besluitvorming grote wateren
- Kwantificeren en waarderen ecosysteemdiensten
- Integratie in MER en MKBA
- Procesaanpak
- Helpt bij:
  - ✓ Betere plan- en besluitvorming
  - ✓ Communicatie met gebruikers ecosystemen
  - ✓ Vinden handvatten voor duurzamere ontwikkeling

Gezamenlijk denkmodel eigen maken

Biodiversiteit belangrijk voor levering ecosysteemdiensten

Bron: www.biodiversiteit.nl

Classificatie ecosysteemdiensten

Voorbeelden van ecosysteemdiensten in Nederland

Duurzamere ontwikkeling: proces van co-creatie

- Water- en natuurbeheerders (beheerders van ecosysteemdiensten)
- Gebruikers van ecosysteemdiensten
- Overheid als 'rentmeester' die regulerend optreedt en maatschappelijke doelen bewaakt
- Borging van ecosysteem en biodiversiteit: gemeenschappelijk doel

Pilot Project Getij Grevelingen

- Problemen:
  - ✓ zuurstofgebrek
  - ✓ onderwaterleven sterft
- Doel: verbeteren waterkwaliteit
- Oplossing: beperkt getij
- Gevolgen:
  - ✓ positief voor onderwaternatuur
  - ✓ negatief voor natuurwaarden eilanden en oevers (Natura 2000)

Inventarisatie relevante ecosysteemdiensten

- Met hulp van wetenschappelijke groslijsten:
  - ✓ CICES: Common International Classification of Ecosystem Services
  - ✓ TEEB: The Economics of Ecosystems and Biodiversity
- Gebruik herkenbare woorden, geen wetenschappelijke termen
- Minder bewustzijn van regulerende diensten en sommige culturele diensten

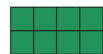
Wensen schelpdierkweek

Legenda

dieptes op basis van eb bij NAP -50 cm

Oesterpercelen bodemculturen

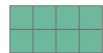
Huidige ligging

Optimale diepte 2 tot 7 meter

Suboptimale diepte 7 tot 15 meter

Huidige ligging niet binnen geschikte diepte

Hangculturen mosselen

Huidige ligging

Geschikt: dieper dan 5 meter

Wensen recreatie

Legenda

←---→ Nieuwe doorlaat
(witte pijl)

Duikers

Sportvissers

Kitesurfers

Snelvaart

Duikzone

Viszone

Kitesurf zone

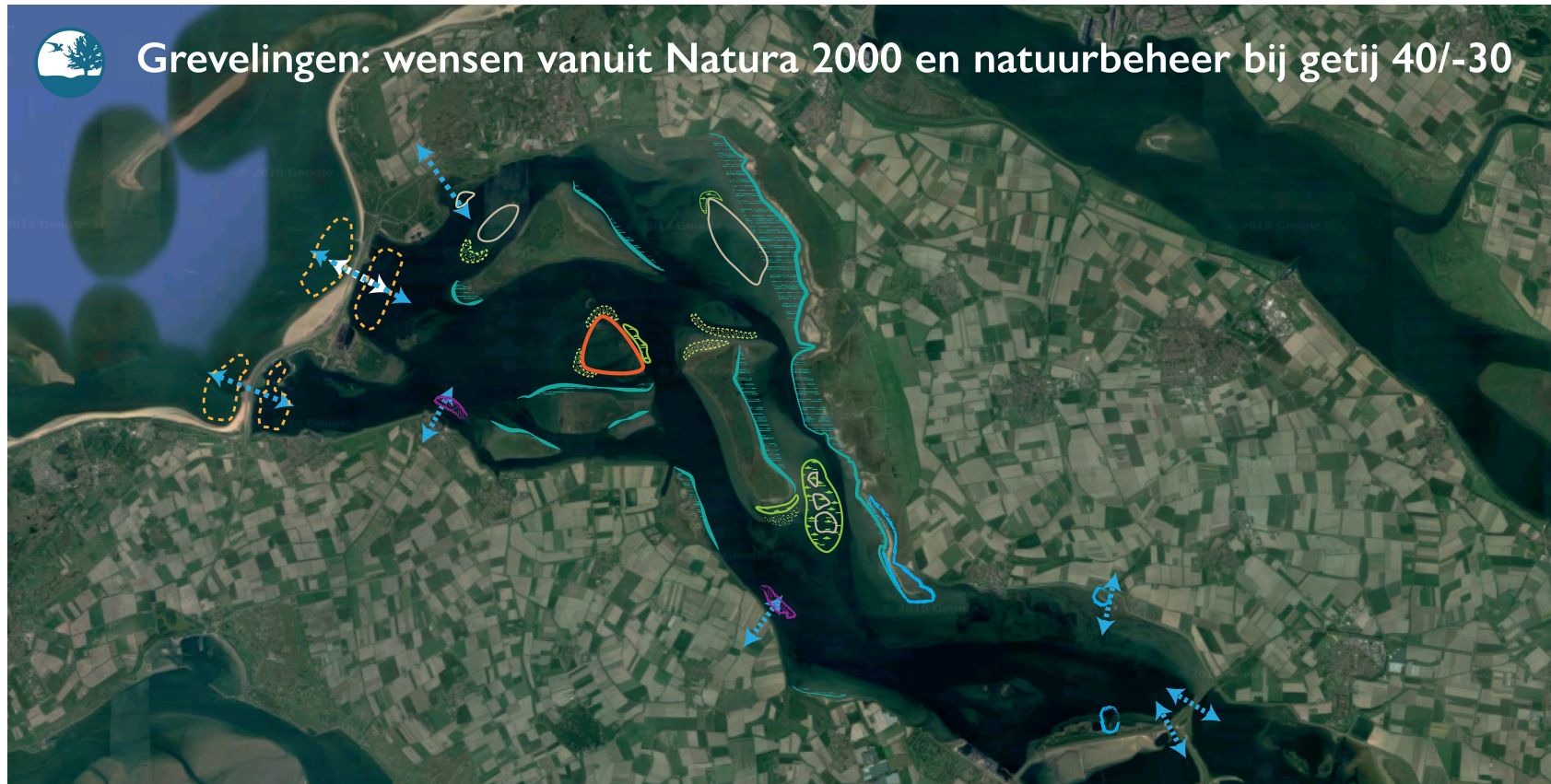

Snelvaartzone

Wrakzone

Wensen natuurbeheer

Legenda

 Nieuwe doorlaat
(witte pijl)

 Beschermen nieuw
intergetijdengebied

 Maatregel getij Grevelingen:
mogelijke locatie extra eiland

 Ecologische verbinding voor vis

 (Broed-)vogel eilandjes

 Zeegras
herstelprojecten

 Biodiversiteitsriffen
voor vis

 Hoogwatervluchtplaats voor
steltlopers

 Hard substraat diepe delen
biodiversiteit vis

 Visserijvrije zones voor vogels en vis

Miscommunicatie biodiversiteit

- Niet alleen natuurbeheerders wensen biodiversiteit, ook gebruikers
  - ✓ Sportvissers willen vissen op bepaalde soorten
  - ✓ Sportduikers willen biodivers onderwaterleven
- Onderscheid in handreiking in verschillende soorten biodiversiteit:
  - ✓ Voor gebruik ecosysteemdiensten
  - ✓ Voor beleid en wetgeving
  - ✓ Voor behoud functioneren ecosysteem en levering ecosysteemdiensten in de toekomst

Botsingen en kansen

Ervaring gesprek met stakeholders

- Helpt in communicatie en begrip
- Onderzoeksvragen vanuit perspectief ecosysteemdiensten
  - Tot hoe diep worden zuurstofproblemen opgelost
- Handvatten duurzamere ontwikkelingsrichting, bv
  - ✓ Sturen op duurzamer gebruik via andere zonering, ontsluiting, doseren gebruik

Biodiversiteit in MKBA Grevelingen

- Werkwijzer natuur MKBA: biodiversiteit eigenstandig beoordelen
- Kwalitatief in MKBA Grevelingen
- Natuurpuntenmethode (PBL)

Natuurpunten = kwaliteit x weegfactor x oppervlakte

Scenario	Natuurpunten
Autonome ontwikkeling	10.283
40/-30	11.715
50/-20	11.845
30/-20	11.824

Conclusies natuurpuntenmethode

- In geld uitdrukken lukt nog niet
- Natuurpunten geven al wel meer gewicht in MKBA
- Meerwaarde t.o.v. KRW en Natura 2000
  - ✓ Laat ook voor winst zien, niet alleen focus op verlies
  - ✓ Bij positief saldo verlies mogelijk beter te accepteren

Conclusies MKBA Grevelingen ecosysteemdiensten

- Productiediensten en meeste culturele diensten meegenomen in MKBA
- Regulerende diensten en welzijnswaarden culturele diensten nog onvoldoende
  - CO₂-opslag via sedimentatie en vegetatie (baat mogelijk meer dan 1 miljoen € per jaar)
- Welzijnswaarden nog niet in 1 getal te kwantificeren en waarderen

Moeten we biodiversiteit en ecosysteemdiensten willen kwantificeren en moneteriseren?

- Ja, besluitvorming vaak gebaseerd op geld
- Zover als mogelijk, nieuwe ontwikkelingen volgen
- Sluit aan bij thema's/crises van nu

